

Ćwiczenie uzupełniające 4.2. Na podstawie poniższych materiałów uzupełnij tabelę:

Ale pamiętam też, że niejaki... on był fryzjerem ożenił się z Żydówką i dobrze żyli. Niestety dzieci urodziły im się w czasie wojny w piwnicy „pod Myśleniczanką” [rynek w Myślenicach], a ją ktoś zadenuncjował i Niemcy ją zastrzelili.

N.N. *Relacja uzyskana w Myślenicach w 2009 r.*, [w:] M. Stoszek, *Przetrwać. Wojenne losy Żydów w powiecie myślenickim*, źródło: MNM, s. 69

Deportacja (wywózka) Żydów z Myślenic, 22.08.1924 r.
1300 Żydów – mieszkańców Myślenic, trafiło do Skawiny i Bełżca, gdzie dokonano ich eksterminacji. Źródło: MNM

Ewa Wernikówna akompaniamentka Ady Sari [znanej przedwojennej śpiewaczki operowej], była wspaniałą pianistką przedwojenną, która przemieszkiwała ze względów bezpieczeństwa u ... [autor nie podaje nazwiska] Ale utrzymywał ją dwór [chodzi o dwór w Osieczanach]. Tak, że my wiedzieliśmy wszyscy, kto jest, kto ale była cisza i nic nie wolno było mówić.

M. Stoszek, *Stosunki polsko-żydowskie w Myślenicach do 1939 roku a problem antysemityzmu w Polsce międzywojennej*, Kraków 2009, źródło: MNM, s. 64

Na ulicy Reja [w Myślenicach] było tak zwane getto. Niemcy sprowadzili tam wszystkich Żydów i wywieźli ich do obozów. (...) Getto się mieściło za [dawnym] domem kultury. To getto istniało przez jeden rok i w tym czasie wszyscy zostali wywiezieni.

Cytat Czesława Ulmana, *Historia [w:] Myślenice we wspomnieniach mieszkańców*, Kraków 2016, s. 197

Ocalona z Holokaustu Monika Goldwasser [urodzona w 1941 roku w Myślenicach w rodzinie żydowskiej], opowiada swoją niezwykłą historię: *Czas wojny przeżyłam, bo z Myślenic do skawińskiego getta, które było tylko przystankiem w drodze do obozu w Bełżcu, mama jechała tuląc do siebie lalkę zamiast mnie. Z getta już ani Ona, ani mój Ojciec nie wrócili. Byli Żydami. Miałam dwie mamy — Salomeę, która mnie urodziła — i Annę, która mnie ocaliła, wychowała i obdarzyła miłością. Do polskich, przybranych rodziców trafiłam z klasztoru Urszulanek w Krakowie, gdzie biologiczni rodzice oddali mnie czując, iż jest to jedyny sposób na uratowanie mi życia. O prawdzie dowiedziałam się na łożu śmierci mojej przybranej mamy Anny.*

M. Goldwasser, *Miałam dwie mamy. Pamięci moich Rodziców*, <http://zapispamieci.pl/monika-goldwasser>, (dostęp: 22.08.2023)

Palenie żydowskich rzeczy przez Niemców na rynku w Myślenicach, fot. H. Hoffmann, źródło: MNM

Obowiązywała godzina policyjna. Żydzi, wyróżniający się noszonymi na rękawach białymi opaskami z „gwiazdą Dawida”, używani byli do najcięższych prac: żydówki zamiatały ulice. Ich sklepy i przedsiębiorstwa uległy konfiskacie na rzecz okupanta.

K. Sobolewski, „43 Słoneczny” — „Vis”, *Tak było! Wspomnienia z lat 1939–1945*, Myślenice 2010, s. 43

Podaj przykłady, jak Niemcy traktowali Żydów:	Podaj przykłady, jak Polacy pomagali Żydom:

